

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
BLAJ—JUDETUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
— INAPOIAZA —

Unirea

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 120 Lei
Pe 6 luni . . . 60 Lei
Pe 3 luni . . . 30 Lei

Numărul 250 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Considerații finale.

— In chestiunea reformei învățământului —

de IACOB POPA

canonic și inspector școlastic arhiepiscop.

Mult mai arzătoare decât înlocuirea școlilor existente — asupra cărui lucru am insistat într'unul din articolele noastre anterioare — este lipsa intensificării învățământului primar.

Neavând la îndemână datele din toată țara cu privire la această lipsă, vom reconstrui datele acestea pe baza unei analogii, însă prin o socoată cât se poate de reală.

Dintre 56319 copii de școală ai arhiepiscopiei gr.-cat. române de Alba Iulia și Făgăraș, 16604, adică aproape 30%, n'au cercetat în anul școlar 1922/3 nici un fel de școală. Cel puțin jumătate din aceștia n'au cercetat școala pentru lipsa de clădire școlară, așa că la aproximativ 500,000 suflete se poate constata o lipsă de 100 școli. Și fiindcă în privința aceasta în alte părți ale țării, situația la nici un caz nu e mai favorabilă, rezultă, că la o populație de 16,000,000 avem nevoie de cel puțin încă 3000 de școli, cari azi lipsesc cu totul, și cari ar costa aproximativ 750,000,000 Lei.

Tot în arhiepiscopia noastră am avut în anul școlar trecut 50 de școli fără de învățători. Salarele acestor 50 învățători, — fără să mai socotim salarele învățătorilor tolerați, destul de numeroși, și ale preoților suplinitori de învățători, cari toți vor trebui să fie înlocuiți cu învățători calificați și cu salare complete — plus salarele celor 100 învățători dela școlile cari lipsesc în arhiepiscopie, socotind în calcul mediu numai câte 20,000 Lei pe an de un învățător ne dă suma de 3,000,000 Lei, care dacă o aplicăm la populația întregii țări rezultă suma rotundă de 100,000,000 Lei.

Adunând aceste sume și mai adăugând la ele suma de 125 milioane cât ar reclama statificarea respective înlocuirea alor cel puțin 500 școli, cari n'au caracter de stat pe teritoriul vechiului regat, rezultă *chietueli de aproape un miliard Lei.*

Or, față cu suma aceasta bugetul ministerului instrucțiunii prevede pe anul 1924 un spor de chietueli de Lei 178,185,488, din care abia 1/3-a parte cade pe școlile primare. În special sporul la personal este de Lei 32 mil. din cari pentru noi posturi de învățători se prevede suma de Lei 10,000,000. Din sporul pentru material, bugetul prevede suma de Lei 6,833,335 pentru ajutorarea comitetelor școlare, din care 4 mil. „pentru a ajuta construcțiunile școlare și pentru a se cumpăra terenuri, imobile etc.”

Pe lângă astfel de mijloace bugetare nu în 7—8 ani, precum ne spune d. raportor, dar nici în 30 de ani nu vedem posibilă acoperirea lacunelor învățământului primar, îndrumat pe

calea statificării complete. Mille de școli, de cari avem nevoie pentru a le pune în locul celor existente, cari însă nu sunt de stat, ar fi să se zidească așa într'un iureș, care s'ar porni la cuvântul magic al dlui ministru, precum se obicinuește a se secera în clacă holda cutărei văduve nevoiașă, apoi cu lemne de cinste din pădurile statului.

Și atunci nu vede d. Popa Lisseanu, că acestea sunt metode atât de primitive, încât într'un stat organizat e rușine a le și pomeni? Da, pentru că școlile statului român trebuie să se sprijine pe bugete reale și sigure; ele trebuie să formeze o sarcină obligatoare, dar dreaptă pentru toți cetățenii. La noi e în conștiința publică regula, că statul, comuna, biserica, ba chiar și particularii când vor să clădească ori să între în vre-o afacere, trebuie să aibă un buget real. Apoi chiar în raportul citat mai sus se semnalează cazuri, în cari s'a abuzat de „donațiunile benevoile”, iar lemnele de cinste dela stat nici nu se pot închipui fără abuzuri și favoruri. Ori doară în pământul clasic al abuzurilor și favorurilor, care este țara românească, nici învățământul public nu poate fi scutit de această plagă.

Suntem de firma convingere, că după aceste concepții primitive, aici în Transilvania, nici o școală nu se va putea clădi. Poporul nostru numai așa acceptă școala de stat, dacă aceea în toate privințele cade în sarcina statului, așa cum era sub regimul maghiar. Dacă însă e vorba ca clădirea și celelalte chietueli materiale ale școlii să le poarte tot dânsul, fie în calitate de comună politică, fie în calitate de comitet școlar, atunci preferă școala confesională.

Decumva totuși se va urma deci înainte cu statificarea, rezultatul va fi, că desorganizându-se învățământul confesional, în deceniile apropiate *analfabetismul, în loc să scadă, va crește în mijlocul poporului nostru.*

Din cele desfășurate până aci **concluziile** se desprind în mod firesc și lămurit, așa că nu vom mai stărui asupra lor decât foarte pe scurt. Ele sunt următoarele:

1. *In reforma învățământului primar trebuie adoptat un regim, care să admită existența școlilor confesionale.* Aceasta pentru motivul, că garantează mai bine educația morală, de care are așa mare nevoie poporul nostru; garantează educația patriotică față de eventualele școli particulare ale minorităților etnice și în sfârșit școlile confesionale asigură dezvoltarea și intensificarea învățământului primar fără nici un pericol de recidivă în analfabetism și fără jertfe prea mari din partea statului.

2. *Toate școlile confesionale să aibă drept la publicitate și subvenția dela stat pentru întregirea salariului învățătoresc.* În schimb statul să aibă dreptul de a statori programa analitică, de a aproba manualele, orarul,

regulamentul școlar și cel disciplinar, să controleze întreg mersul școlii și, în proporția ajutorului ce-l dă pentru salar, să exercite oarecare drept și asupra numirii și disciplinării învățătorilor. În privința învățării limbei române și a educației patriotice să se statorească un minim, neobservarea căruia să aibă ca sancțiune închiderea școlii confesionale împreună cu pierderea dreptului de a se mai deschide acolo școală confesională. În locul unei astfel de școli se va deschide școală de stat, care nu poate avea altă limbă de propunere decât cea română.

3. *Toate școlile confesionale, cari au existat la 1 Decembrie 1918 să continue a funcționa și pe viitor și încă în mod obligator,* cu toate fondurile, clădirile și zestrea lor. Dintre cele înființate dela acest termin încoace să rămână numai acele cari vor fi încuviințate din partea ministerului, pe urma unei revizuirii a situației lor, iar pe viitor să nu se poată deschide nici o școală confesională nouă, decât cu aprobarea ministerului. Pentru toate aceste școli, să se facă restituție completă, atât cu privire la statificarea învățătorului, cât și cu privire la constituirea comitetului școlar comunal.

4. *Nici un fel de școală particulară să nu se admită.* În sprijinul acestei păreri ne provocăm și la exemplul școlilor particulare germane existente în vechiul regat, a căror acțiune dezastruoasă s'a evidențiat cu ocaziunea războiului. Să-și închipue d. Popa Lisseanu, ce nenorocire ar fi pentru noi dacă am avea vre-o 2000 atari școli „particulare” ale minorităților etnice!

Statificarea, respective suprimarea școlilor confesionale ar însemna pentru poporul român o *recidivă în analfabetism* și în același timp un *val de adâncă decadentă morală*, căruia poporul român i-ar rezista mai cu greu decât minoritățile etnice din țară, fiind el mai înăpoiat în cultură și fiindcă, cel puțin acum la început, nu și-ar putea susține decât foarte puține școli particulare confesionale.

Dar statificarea aceasta ar fi — pentru ce n'am spune-o? — și un *nou act al nefericitei politici de înstrăinare* ce se duce acum de 4 ani încoace din partea Bucureștilor față de provinciile alipite. Să nu se uite, că școlile noastre confesionale le avem de peste șase decenii. Ele sunt concrescute cu sufletul și vieța poporului nostru de pe aceste plaiuri. Până acum nu am făcut nimic, pentru a mobiliza acest popor pentru apărarea școlilor sale. Când vom vedea însă că e de lipsă, nu vom întârzia a o face. Suprimarea acestor școli nu va fi lucru tocmai ușor. Fără să avem autorizația cuiva și fără să angajăm pe cineva credem, că conflictul bisericesc din Basarabia va fi numai floare la ureche față de conflictul, ce se va produce pe tema școlilor confesionale din Transilvania. Și numai evitarea acestui conflict ar fi motiv suficient, ca d. Popa Lis-

seanu și stăpânii săi să ne cruce școlile confesionale. Franța a aflat cu cale a nu se atinge de școlile confesionale din Elsația-Lorena, numai ca să nu producă nemulțumiri și sguđuri. Cu atât mai vărtos trebuie să o facă aceasta România când e vorba de Transilvania, care face aproape jumătate țara.

În sfârșit, statificarea școlilor confesionale mai înseamnă una dintre grelele lovituri, cari constituiesc marea și, credem, ultima năvală a Bucureștilor asupra concepțiilor și a *spiritului ardelenesc*. Da, pentru că noi ardelenii avem anumite anumite concepții și calități câștigate în luptele noastre seculare. Aceste concepții și calități înzadar le căutăm la București. Ele însă, ca o necesitate inexorabilă, trebuie să stea la temelia operei de refacere și consolidare a țării românești. Or, aceste concepții și calități stau în strânsă legătură cu școlile confesionale. În interesul lor luptăm deci atunci, când luptăm pentru menținerea acestor școli. Cu sufletele noastre dârze și oțelite vom reuși nu numai să salvăm școlile confesionale, dar și să întornăm concepțiile și spiritul ardelenesc la București, la cărma țării. Și vom face-o aceasta nu cu scopul, ca să dominăm acolo, ci pentru a ne servi țara și neamul.

Ardealul, adevăratul Ardeal, pământul clasic al virtuților cetățenești, încă nu și-a îndeplinit rolul de regenerator al țării. El vine, pentru că trebuie să vină și va reuși în opera aceasta, sfărmand cu siguranță toate porțile Bizanțului ce i-s'ar pune împotriva. Va reuși, pentru că țara aceasta trebuie să trăiască, să crească și să înflorească.

*

Uu ultim cuvânt încă în ce privește *competința dlui Gh. Popa Lisseanu*, în materia de care ne ocupăm.

Știind cari li sunt părerile, trebuie să spunem că nu putem aștepta mai mult dela dânsul și dela ceilalți frați ai noștri cari au trecut în vechiul regat în vrâsta tinereței ori chiar a copilăriei, când încă n'aveau o concepție formată. Sufletul lor s'a asimilat cu mediul, în care își duc vieța și habar nu mai au de realitatea însăși a stărilor din Transilvania, cari la rândul lor încă evoluează și se schimbă.

Recunoaștem cu plăcere în Dl Gh. Popa Lisseanu pe un valoros bărbat de școală.

Dânsul ocupă astăzi în ministerul Instrucțiunii publice funcția importantă de director al activității școlare din provinciile unite. Dar se pare, că atât funcția aceasta, cât și rolul important în pregătirea reformei învățământului i-s'a atribuit în calitate de transilvănean. Numai cât se dovedește tot mai mult, că această calitate a dlui Popa Lisseanu se reduce la faptul, că dânsul s'a născut în Transilvania. Incolo, toată educația, toată cultura, toată activitatea, toate concepțiile dânsului sunt cu totul altele decât să poată fi socotit ca transilvănean.

În sfârșit, fără să ne treacă prin minte, să privim reforma învățământului prin prisma politicianismului, constatăm faptul destul de important din punctul de vedere al chestiunii care ne preocupă, că dl Popa Lisseanu este reprezentatul ideologiei unui partid politic, pe care astăzi nu o puteam numi decât un anahronism dezastruos.

Insuflețirea nu scade.

Alte danii frumoase — Gestul unei copile de școală — Banca „Vlădeasa“ ofere cincizeci de mii.

Minunata mișcare pornită în favorul școlilor noastre din Blaj — un punct nespus de luminos în chaosul frământărilor întunecate dela ordinea zilei — continuă cu puterea și însuflețirea inițială. Zi de zi ne sosesc — adeseori din locuri de unde mai puțin ne așteptam — scrisori și danii atât de mișcătoare, încât ne gândim că ar fi fost o adevărată pagubă, ca sentimentul atât de rar al recunoștinței manifestat atât de impunător de foștii elevi ai Blajului, să nu se fi chemat în ajutorul institutelor noastre culturale.

Sume de câte 5 mii Lei oferite de preoți năcăjiți de pe sate, alătura de cele 50 mii ale înaltului prelat dela Oradea, cași crutările drăgălașei copile din București cari ne sosesc alături de însemnata ofertă a „Vlădesei“ dela Huedin, precum și toate celelalte oferte înșirate mai jos, cărora se mai alătură atâtea mai mărunte, pe cari — din lipsă de spațiu — nu le putem publica, grăiesc mai elocvent decât orice cuvânt despre ceea ce au însemnat și vreau să însemne și pe viitor școlile Blajului nostru.

*

Foiața „Unirii“

Incă un cuvânt

— În favorul școlilor noastre din Blaj *) —
de Gh. Pop deputat.

Nu am fost elev al școlilor din Blaj și nici măcar nu mă unește cu Blajul legătura aceleiaș confesiuni religioase. Totuși am citit cu un sentiment de pietate îndurerată apelul I. P. Sale mitropolitului dr. Vasile Suciu.

Din nenorocire în Transilvania, starea de sărăcie și suferință, în care se gândesc școlile noastre din Blaj, nu mai este un secret pentru public... Ni se strânge inima de durere nu numai pentru soarta școlilor din Blaj, dar și pentru viitorul acestei țări, în care atâtea inconștiență și atât sectarism sălbatic au putut să arunce cele mai vechi și mai puternice instituții de educațiune națională și morală din Transilvania în starea de cerșetorie. Dacă bugetul statului nu are mijloace pentru ele, atunci care

*) Fiind acțiunea pentru școlile Blajului încă în mers, dăm aici partea mai însemnată a articolului publicat sub titlul *Pentru școlile Blajului* în numărul din 19 Februarie c. al ziarului „Lupta“ din București. Autorul, un vechiu și încercat gazetar, este deputatul Gherlei.

N. R.

este satisfacțiunea ce se aduce în România-mare sentimentului de dreptate națională jignită? Și dacă existența sau închiderea școlilor din Blaj... poate să fie indiferentă pentru un Stat românesc, atunci care problemă națională poate să mai conteze pe bunăvoința unui Stat ce pretinde că este adăpostul sufletului și naționalității românești?

Căci trebuie să ne dăm seama că *chestiunea școlilor din Blaj nu este chestiunea unui liceu românesc ca oricare altul*. Școala de acolo nu se poate confunda cu vreun liceu din Pomârla și Blajul nu este vreo Pleniță sau vreun Băilești oarecare, unde capriciul unui testator sau favoarea unui ministru politician deschide sub ochii mirați ai bunilor săteni o școală de latinește ori franțuzește.

Dacă școlile din Blaj nu ar fi fost decât o simplă și scumpă amintire, o legătură cu trecutul, acest fapt singur ar fi fost de ajuns spre a fi tratate cu respectul și pietatea ce se cuvine jertfelor și tradițiilor ce ele întrupează. Dar ele sunt mult mai mult decât o amintire istorică. Ca și biserica și școala confesională, ca și „Asociațiunea“ și fondul de teatru ca și presa și partidul Ardealului, școlile Blajului sunt adăpostul unui suflet și al unei mari tradiții, vii și active, nesfârșit de prețioase pentru învierea și regenerarea morală a României mari de mâine.

I.

Din scrisoarea II. Sale Dr. Iacob Radu, canonic și prelat papal în Oradea.

Esceleuța Voastră,

Răspunzând apelului... pentru a contribui la ridicarea unor noi edificii școlare în Blaj, *întru pomenirea memoriei fericitului în Domnul preaiubitul nostru frate episcopul Demetriu și în semn de adâncă recunoștință pentru tăria credinței, lumina învățaturii și a ajutorului material de »tipăi«, de cari binefaceri ambii ne-am împărtășit cât timp am fost elevi ai acelor venerabile școli, am onoare a Vă transpune suma de 50,000 Lei...*

II.

Gestul unei copile.

Esceleuța Voastră, D-le mitropolit,

Nu mai sunt supărată, că l-ați luat dela noi pe părintele Bălan. Acum sunt mai mare și pricep mai mult. Sunt în clasa IV primară a Institutului sf. Maria.

Am citit apeul ce l-ați trimis lui Tăticu și eu de mică am avut un iepuraș, unde am strâns tot ce mi-au dat părinții și prietiniilor lor. Socot, că nu i-aș putea da un folos mai bun decât pentru școlile din Blaj, unde voi învăța și eu și unde vor învăța și alți mulți copii. Nu știu cât e în iepuraș. Părintele Bălan va face bine să scoată banii din el. Cât găsește în el*) dau cu toată inima. Numai una îmi pare rău, ca iepurașul nu e tocmai plin. Iepurașul a fost cu mine în războiu, de aceea îi lipsește o ureche.

București, la 13 Februarie 1924.

Vă sărută mâinile

Ana Romana Lygia Moldovan

III.

Banca „Vlădeasa“ din Huedin ofere cincizeci de mii.

I. Preasfinția Voastră,

În calitate de președinte al Institutului de credit și economii „Vlădeasa“ din Huedin am deosebită plăcere și bucurie de a aduce la cunoștința I. P. Sfinției Voastre, că adunarea generală din 28 Februarie 1924 a numitului institut, la propunerea On.-lui Ioan Irimieș parohul Mărgăului, susținut și din partea d-lui Aurel Muntean protopopul ortodox din Sebeșul-mare, fost și el clev al școlilor Blajului, a votat cu unanimitate și

*) Dl Laurentiu Moldovan, primcuratorul bisericii noastre din București.

N. R.

**) S'au găsit Lei 373'25.

N. R.

Nimeni dintre conducătorii actuali ai României nu-și dă seama, că micul oraș de pe malul Târnavei este și astăzi, ca și acum o sută și o sută cincizeci de ani, **focarul cel mai puternic de energie națională și de curățenie morală din țara mărîtă**. Aceasta o spunem cu convingerea, că nu rostim nici o exagerare și o spunem fără intențiune jignitoare pentru opera atât de folositoare a școlilor și profesorilor din restul țării.

Cu trei ani în urmă am văzut pe o hartă închipuită în mod sugestiv prin cercuri și cercurele principalele centre de energie hidraulică ale României mari.

În nordul Moldovei, în valea Bistriței, se găsea cercul cel mai mare, care indica cea mai mare forță mișcătoare astăzi neexploată.

Dacă cineva ar avea curiozitatea de a creia o hartă a principalelor centre de energie sufletească, de forță, de credință, de curățenie și idealism a țării de astăzi, este sigur că pe această imagină cartografică a României morale am avea surpriza de a vedea cercul simbolic cel mai larg, nu în marile orașe, nu în Sodoma bucureșteană, ci în micul „sat“ de pe malul Târnavei.

Ceva din simplitatea și sobrietatea de moravuri a celei mai bune epoce romane, ceva din austeritatea cationiană a făcut ca micul centru unit să păstreze, mai mult ca oricare

mare insuflătoare suma de Lei 50,000 pentru trebuințele școlilor din Blaj...

Morlaea, la 29 Februarie 1924.

Umilit și supus serv
Ioan Pop
protopop.

IV.

Din scrisoarea d-lui Dr. Vasile Ciura,
subprefectul Albei inferioare.

... Subsemnatul fiind — dela începutul «preluării imperiului» — oficiant public, contribui și eu, amăsurat situației mele materiale, cu suma de 5000 Lei.

Față de sumele însemnate oferite de alți elevi ai Blajului suma oferită de mine. Vă rog să o primiți ca și pe «filiții văduvei sărace» din sf. Scriptură. — Dacă ași fi rămas la cariera de avocat, aș fi făcut cu totul altă donație...

V.

Alte contribuiri.

Dr. Victor Macaveiu, can. și senator Blaj	25,000
Ing. Ioan Hossu, dir. regional cfr. Cluj	10,000
Primăria orașului Timișoara	10,000
Iosif Orga, dir. de banca și soția Cluj	6,000
Dr. Tiberiu Brediceanu, dir. de b. Brașov	5,000
Valer Bociat, senator Lupeni	5,000
Ieronim Man, și soția preot Băgău	5,000
Dr. Cornel Circa, medic M. Uioara	5,000
Vasile Colceriu, paroh Vaidahaza	5,000
Dr. Gregoriu German, avocat A.-Iulia	5,000
Vasile Hopârtean, preot Gădălin	5,000
Iunio Br. Micu, dir. ofic. arhid. Blaj	5,000
Ionuța Ciufudean, preot Broșteni	5,000
Nicolae Popp, profesor Blaj	2,500
Ioan Brânzău, profesor Blaj	2,400
Dr. Victor Pop, notar public Dej	2,000
Dr. Leonida Domide, med. pr. și soția Dej	2,000
Arcadie Ienășel, com. și soția Blaj	2,000
Nicolae Cosma, preot Roșia montană	2,000
Ioan Baciu, casierul Asoc. Sibiu	2,000
Primăria orașului Gheorgheni	2,000
Alexandru Ciura, dir. lic. G. Barițiu Cluj	2,000
Emil Socaciu, viceprimar Brașov	2,000
George Catean, farmacist Brașov	2,000
Iosif Moldovan, func. de bancă Brașov	2,000
Dr. Dum. Gafton, func. R. M. S. T. Murăș	2,000
Elie Câmpean, protopop Târgu-Murăș	2,000
Augusta Dr. C. David n. Moldovan, Abrud	2,000
Dr. Ștefan Banfi, medic Abrud	1,500
Eugen Bucur, profesor Blaj	1,460
Aron Papiu, profesor Blaj	1,137

centru din Ardealul nostru, atmosfera de idealism neînfrânt, de optimism și de adâncă seriozitate a concepțiilor morale a marilor noștri latiniști. Umbra lui Samuil Micu, Petru Maior și Gheorghe Șincai, a lui Timotei Cipariu, a lui Augustin Bunea și Ioan Moldovanuț trăiesc în mediul acela mic și îngust, dar mare prin suflet a „Romei unite“.

Acest spirit și acest mediu, care e prețiosul lui depozitar și păstrător, fac ca Blajul să nu fie numai o simplă amintire istorică, un muzeu de antichități școlare, un Ciuny al vieții noastre din Ardeal, ci un centru de energie și o vatră de prefacere sufletească.

Este datoria României mari de a descoperi și a pune în valoare acest generator de de forțe naționale, de lumină și căldură pentru binele și înnoirea vieții noastre morale și naționale.

Domnii clienți

care au restanță de plată sunt rugați
să binevoiască a achita.

KAMPF croitor.

(7) 1-2.

Revistă bisericească.

Față de *congresul unionist dela Velehrad*, care — dupăcum am mai anunțat — se va ține în luna Iulie a acestui an, sf. Părinte al Romei manifestă un interes deosebit. Chestiunea reînnoirii bisericilor îl preocupă în cel mai înalt grad și de aceea dorește ca lucrările congresului să fie scoase cât mai mult în evidență. În scopul acesta Papa va avea un trimis special la congres. — Așa fiind, biserica noastră încă nu poate să lipsească de acolo și pentru a putea fi reprezentată cu demnitate credem că e bine, să se ia din bună vreme măsurile de lipsă.

Biserica Franței a avut în 24 Februarie c. o nouă zi de mărire. Atunci s'a citit anume, între mari solemnități, în Aula consistorială a Vaticanului, decretul papal prin care se confirmă *virtuțile eroice ale venerabilei Maria Eufrasia Pelletier*, fundatoarea „Congregației bunului Păstor“, a cărei casă-mamă se găsește la Angers. Din cuvântul inspirat al Monseniorului Rumeau, episcopul de Angers, adresat cu acest prilej sfântului Părinte al Romei, reținem, că această congregație care nu are încă un trecut de 100 ani, numără deja 282 case, împrăștiate în toate părțile lumii, în cari peste 9000 de călugărițe se îngrijesc de regenerarea ori preservarea a circa 60,000 suflete.

În preajma sfințelor Paresimi, episcopii francezi — urmând bunul obicei al bisericii apusene de-a se adresa credincioșilor pastorale nu la Paști, ei la începutul Postului mare — au dat de curând o *pastorală colectivă de foarte mare importanță*. Analizându-se situația actuală a bisericii franceze, arhieriei ei dau în această pastorală îndrumări și îndemnuri potrivite în toate chestiunile mari, cari au atingeri cu viața bisericii. Documentul constituie o minunată pildă a feliului cum trebuie folosită arma atât de respectabilă a scrisorilor pastorale.

Adunarea națională a republicei turcești din Angora a adus săptămâna trecută hotărârea cu adevărat senzațională, că *instituția Califatului se abrogă*, iar Califul Abdul Medjid, cu întreaga lui familie și cu toți prietenii și prințesele familiei fostului sultan se expulzează din țară. Sediul califatului, autoritatea supremă a religiei mohamedane, se va fixa deci probabil într'unul din orașele lor „sfinte“: Mecca ori Medina.

Fără a se rezolva definitiv nici una din chestiunile puse la ordinea zilei, cari urmează a mai fi studiate, *Sinodul bisericii ortodoxe române a fost prorogat* pentru mijlocul lunii Aprilie, când se va discuta — spun gazetele — și legea pentru organizarea bisericii.

Știri mărunte.

Personale. După o absență de 11 zile, I. Preasfințitul mitropolit VASILE a sosit ieri sară la reședință, venind dela București.

— P. Venerat Ordinariat de Gherla a numit pe p. Ioan Marcu de paroh la Bezded, pe p. Augustin Budu de paroh la Strâmbul, iar pe p. Nicolae Doros de paroh la Satsugatag.

Concurse. P. V. Ordinariat de Oradea-mare publică, cu terminul de 31 Martie c. concurs la parohiile *Holod și Hodișa*.

— P. V. Ordinariat arhidiecezan, publică cu terminul de 31 Martie, concurs la parohiile *Pintic (Fărăgău), Sânmihail și Habic (Reghin)*.

O numire binemeritată. Din Beiuș ni-se anunță, că apreciatul compozitor p. Francisc Hubic, profesor la liceul nostru de acolo, a fost numit de curând inspector general al muzicii școlilor secundare din ministerul instrucțiunii, dându-i-se în aceeași vreme și decorația «Benemerenti» pentru artă. Intregă opinia publică din Ardeal, care a avut prilejul să cunoască pe p. Hubic, a primit această numire cu o vie satisfacție, văzând în ea o garanță deplină a ridicării nivelului acestui învățământ.

Locale. Măine, Dumineca Lăsatului de brânză, va predica în catedrală p. Gavril Metea, contabil la Adm. centrală capitalară.

— Profesorii Iuliu Maior, Alexandru Lupescu și Augustin Popa au ținut săptămânile trecute, în numele despărțământului Blaj al Asociațiunii, *prelegeri populare* în comunele Bii și Pânade de pe Târnavă mică. În ambele locuri ele au fost împreunate cu frumoase serbări aranjate de localnici, dând cele mai bune rezultate.

— Reuniunea femeilor române aranjează, azi, Sâmbătă 8 Martie, o *producțiune teatrală*, în sala de gimnastică a liceului de băieți. Venitul este destinat în întregime pentru «Institutul recunoștinței». — Începutul la orele 20.

Pentru un „Cămin al Presei“ la Cluj. Sindicatul presei române dela noi a primit autorizația cuvenită pentru a lansa o loterie în favorul unui «Cămin al presei» la Cluj. Biletele emise se vând cu câte 2 Lei, trimițându-se la comanda a cel puțin 10 bilete, recomandat din partea biroului loteriei (Cluj, Piața Unirii 29). Ele se găsesc de altfel în toate centrele culturale ale țării. Tragerea se va face la 16 August 1924 în Cluj și câștigurile, în număr de 5412, reprezintă suma globală de 500,000 Lei. Cel mai mare câștig va fi de 100,000 Lei. — Indemnăm cititorii cu tot dinadinsul să sprijinească această importantă acțiune.

† **P. Ioan Ivașco**, prepozitul capitular și vicarul general al episcopiei gherlane, ridicat în timpul din urmă și la înalta demnitate de prelat papal, s'a stins la 3 Martie în anul 76 al vieții, 51 al preoției și 28 al canoniciei sale. A fost un muncitor neobosit, distingându-se cu deosebire pe terenul administrației bisericești, pe care a condus-o, spre mulțumirea deplină a arhieriei săi, vreme îndelungată. Diplomă de prelat papal, pe care încă a avut fericirea s'o vadă, amintea și ea această latură a activității sale, consacrand oarecum munca de pe acest teren a veneratului p. canonic Ivașco. — În mormântarea s'a făcut, cu mare solemnitate, Joia trecută, iar ieri s'a ținut din partea capitulului gherlan un parastas pentru sufletul adormitului. — Odihnească în pace!

Noul premiu literar. Votându-se Academiei române o donațiune anuală de 1 milion Lei, prima noastră instituție culturală a hotărât instituirea alor 3 premii nouă de câte 50,000 Lei. Unul, numit premiul «Lazăr», va fi științific, al doilea, purtând numele lui Asachi, va fi istoric, și al treilea, numit după Eliade Rădulescu, va fi literar. Premiile acestea se vor acorda numai pentru lucrări originale. Condițiile de concurs încă nu se cunosc. — Din acelaș ajutor se vor destina 425.000 Lei pentru culegeri și publicațiuni de documente și lucrări referitoare la istoria și limba românească, iar restul va servi pentru cumpărarea de cărți și alte publicațiuni, cari să îmbogățească colecția bibliotecii Academiei.

În atențiunea industrieșilor. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: «Cu începerea dela 1 Ianuarie 1924 s'a creat Inspectoratul industrial al Regiunii XII cu sediul în Sibiu, cuprinzind județele Târnavă-mare, Târnavă-mică, Alba de jos, Sibiu și Făgăraș. Șeful inspectoratului este ing. Silviu Crăciunaș, subdirector. — Toate actele și cererile de pe acest teritoriu cad în competență inspectoratului ind. se vor adresa acestui inspectorat (Sibiu, Piața Regele Ferdinand 14)».

Telefonul „Unirii“.

L. Târgu-Murăș. Toată lumea a rămas f. plăcut atinsă de frumoasa Dv. acțiune, care deschide o nouă pagină în istoria luptelor noastre pentru adevăr și lumină. — Suma trimisă am primit-o și de cumva plusul înseamnă suprasolvire, ce nu se spune expres, Vă mulțumim foarte mult pentru interesul ce ne purtați.

M. Sibiu. Cazul de care ne scrieți este de fapt foarte interesant. El intră însă perfect de bine în obiceiurile bisericii ortodoxe de oriunde, care nu are tărâie de a se pune rău cu puternicii zilei, nici chiar în cazuri cum este acesta. Dar după ce — cum scrieți — chiar și sentința este adusă, parecă tot nu ne vine să credem, că lucrurile se vor mușamaliza și de astădată — numai de frica guvernului. Mai ales, că altfel s'ar putea întâmpla ca sentința să fie publicată întocmai de te miri ce gazetă răutăcioasă, cece ar însemna o grea lovitură la adresa conducerii bisericești dela Dvoastră.

D. București. Pornită dintr'o supărare puțin canonică, dar care se poate înțelege, nișcarea întreagă este clădită pe un fond de intrigi orientale, hrănite de focul »sacru« al unei false sfințenii grecești, care își face de cap de-o vreme încoace. Dar lumea se va trezi, îndatăce va simți, că este purtată de stori, cari nici nu sunt aplicate prea abil. Și atunci toată zarva se va potoli dela sine, iar eroii cari au înscenat-o, pocându-se vor rîde poate și ei de prostia pe care-au făcut-o. — Cât ne privește pe noi: Alios vidimus ventos!

R. Cluj. Pregătirile pentru serbările școlare de 3/15 Maiu încă n'au început. De altfel, pe cât știm de aici încolo nu se va mai pune punctul principal pe reprezentările de operă care trec peste puterile elevilor, însemnând și nu mare deranj al învățământului, ci pe lucruri mai folositoare cari nu reclamă eforturi atât de uriașe. Cu toate acestea, serbările vor continua a fi sperăm — luminoase puncte de atracție pentru întreaga lumea școlară a țării.

B. Sighetul Marmăției. Plătind pe 1923 numai 26 Lei, am trecut din suma trimisă 54 Lei în restanța celui an.

M. Moftinul mic. Din suma trimisă am trecut 45 Lei în restanța de pe 1923, iar restul pe anul curent.

I. Stâna de sus. În abonamentul anului curent au trecut din suma trimisă Lei 30.

Dr. F. Aiud și Of. par. Bocșa montană. Achitat până la 31 Dec. 1924.

Dr. IOAN POP avocat și-a deschis biroul de advocatură în BUCUREȘTI, Calea Victoriei 124. et. I.

Important de știut

Cu deosebire pe timpul schimbărilor climatice de toamnă.

Fața crepată ori înăspriță de vânt, mâinile ori alte organe alterate de frig, revin la normal, devenind albe și frumoase, prin miraculosul Preparat patentat alui Dr. Biró

Floarea — Crema-Reginei

- Borcan de probă Lei 18
- Borcan mare „ 25
- Săpun — Floarea-Reginei „ 20

Rheuma, ischias și alte maladii provocate de frig se vindecă prin Preparatul patentat alui Dr. Biró

„CASTANIN“

— Extract de castane — Prețul Lei 20.

Depozit principal: Farmacia Dr. Biró
Cluj Piața Unirii 6.

Se poate avea și la toate farmaciile mari și la droguerii!
(86) 7-12.

Casă de vânzare.

În Blaj-sat Nr. 162 este o casă de vânzare. Informații se pot cere în

Farmacia Schieszl

(5) 3-3

BLAJ.

Citiți și răspândiți:

□ **„UNIREA!“** □

CLOPOTE

Și obiecte bisericești fără bani,

garantate
pentru 50 ani

găsiți numai la:
prima fabrică
de clopote din
România mare

Frații D. W. Popescu & Comp.

Strada Ioan Maiorescu Nr. 9.

BUCUREȘTI. (70) 19-52

Furnizorii Curții Regale și al sfințelor mitropolii, episcopii și biserici din România întreagă.

Manekiur

și

Frizerie de dame

Frizeria Hentsch

(4) 3-3.

Strada Regina Marie BLAJ.

La »Patria« bancă pentru Credit, Comerț și Industrie s. a. Blaj, sunt de ocupare două posturi de

Contabili.

Reflectanții au să fie absolvenți de școala Comercială. — Cei cu praxă și capabili de a conduce singuri contabilitatea sunt preferiți.

Retribuțiile după învoiașă.

Rugărilor sunt a-se adresa Consiliului de Administrație până la 10 Martie 1924.

(6) 3-3

O callă

bine versată în bransa textile și mărunțisuri, află imediat angajament la firma din Blaj

(8) 1-3

Ștefan Nyerges.

RECLAMA

este sufletul comerțului

„Unirea“

Nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănui.

Abonamente se pot face oricând!

TUSA

bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, otita în stadiul prim, guturaiul, astma etc. Vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, BONBOANE PECTORALE VOREL în plicuri și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR VOREL, GUDRONUL VOREL.

Veți alege, după plăcere, unul din aceste specialități. Le găsiți la drog. și farm. Dep. central: FARMACIA VOREL, Piatra Neamț.

ROYAL MAIL LINE □ PACIFIC LINE □ UNION CASTLE LINE

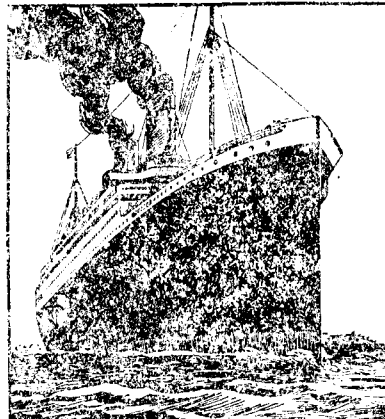
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

CANADA în AMERICA

Vaporul „OHIO“ pleacă în Halifax Canada din Cherbourg în 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă în Halifax Canada din Hamburg Cherbourg în 29 Febr. 1924.

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în Brazilia, Argentina, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc. etc.

(81) 20-50

În fiecare săptămână pornesc vapoare din Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Coroana. Bani trimiși din America, Canada și Argentina îi aveți în timp de 8 zile fără nici un onorar.